

نبض اقتصاد

عدم واریز یارانه معیشتی برای بسیاری از اقشار نیازمند

سید هادی بهادری نماینده مجلس، با انتقاد از عدم واریز یارانه معیشتی برای برخی از افراد ضعیف ومتوسط جامعه،گفت:متأسفانه طبق اطلاعات واصله، دولت در مدت تعیین‌شده برای برخی از اقشار ازجمله تعدادی از مددجویان بهزیستی، معلولان وبازنشستگان یارانه معیشتی را واریز نکرده است.

عضو کمیسیون عمران مجلس در گفت‌وگو با خانه ملت بر لزوم ورود مجلس به پرونده یارانه معیشتی تأکید کرد و گفت: مجلس با حساسیت عملکرد دولت در نحوه واریز یارانه معیشتی را بررسی و پیگیری می‌کند، زیرا واریز کمک‌های معیشتی باید عادلانه صورت گیرد. وی ادامه داد: به نظر من مکانیزم شناسایی جامعه هدف برای ارائه کمک‌های معیشتی باید تغییر یابد، زیرا در شرایط کنونی گاهی این کمک‌ها به افراد مورد نظر نمی‌رسد.

این نماینده مردم در مجلس دهم افزود: به نظر می‌رسد در شرایط کنونی فرآیند شناسایی و تفکیک اقشار نیازمند از اقشار توانمند به‌درستی صورت نمی‌گیرد، زیرا دولت برای شناسایی افراد ثروتمند و توانمند جامعه، درآمد خانوار را مبنا قرار داده، این در حالی است که درآمد نمی‌تواند ملاک خوبی برای شناسایی باشد.

وی گفت: امکان دارد در یک خانواده، فرزندان درآمد خوبی داشته باشند، اماآنها برای اموراتی خوداز جمله ازدواج اقدام به‌پس‌انداز می‌کنند، بنابراین این مسائل را برای پرداخت کمک‌های معیشتی نمی‌توان ملاک قرار داد.

عضو کمیسیون عمران مجلس افزود: به نظر من ملاک اصلی برای شناسایی و تفکیک اقشار نیازمند از اقشار توانمند، ثروت باید باشد، در این صورت می‌توان به‌راحتی جامعه‌های هدف را شناسایی و کمک کرد.

کمک معیشتی بعدی ۱۰ دی واریز می‌شود

با اعلام زمان دهم هر ماه برای واریز کمک‌های معیشتی برخی انتظار دارند ۱۰ آذر مرحله دوم آن پرداخت شود، در حالی که این‌گونه نیست و پرداخت بعد ۱۰ دی‌ماه انجام می‌شود. به گزارش ایسنا، با اصلاح قیمت بنزین و افزایش نرخ آن از هزار به ۱۵۰۰ تومان سهمیه‌ای ۳۰۰۰ تومان آزاد، منابعی ایجاد شده و طبق اعلام دولت هر ماه در قالب کمک حمایتی به حساب خانوارهای مشمول واریز می‌شود.

پیش‌بینی بر این‌است که‌ازآبان‌امسال تاآبان سال آینده حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان درآمد ناشی از افزایش قیمت بنزین باشد که در هر ماه حدود ۲۵۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌شود، این رقم بین حدود ۶۰ میلیون خانوار توزیع خواهد‌شد این در حالی‌است که بعدازافزایش قیمت بنزین در سه روز متفاوت از آخرین روزهای آبان تا دوم آذر، دور اول کمک‌های معیشتی واریز شد.

به گفته توبخت، رئیس سازمان برنامه و بودجه قرار است دهم هر ماه کمک معیشتی پرداخت شود و این اعلام در مواردی این انتظار را ایجاد کرده که برای آذرماه نیز پرداختی انجام شده و حساب خانوارها شارژ شود.

این در حالی است که پرداختی دور اول که در چند روز گشته انجام شد همان پرداختی آذرماه به شمار می‌رود، چراکه باید بعد از یک دوره یک‌ماهه و باکسب درآمد از محل افزایش قیمت بنزین اولین پرداختی بعداز ۲۴آذرانجام می‌شدلی که برای آذرماه نیز پرداختی ابتدای ماه و از محل تنخواه صورت گرفته است. بر این اساس درآمد ناشی از افزایش قیمت بنزین در این فاصله باید جایگزین تنخواه دریافتی بابت پرداختی دور اول شده و در ادامه در دهم دی‌ماه دور دوم کمک‌های معیشتی واریز خواهد شد.

اختصاص بسته‌های «هدیه» و «جبرانی»

اینترنت همراه اول برای تمامی مشترکان

به گزارش اداره کل ارتباطات شرکت ارتباطات سیار ایران، اپراتور اول یک بسته هدیه اینترنت برای کلیه مشترکان دائمی و اعتباری خود در نظر گرفته که قابلیت فعالسازی آن با تمامی بسته‌های اینترنت فعال وجود دارد. این بسته هدیه همراه اول، یک گیگابایت حجم و پس از فعالسازی تا ۲۴ ساعت مهلت استفاده دارد. تمامی مشترکان دائمی، اعتباری وسیم کارت انارستارن می‌توانند این بسته رایگان را فقط یک بار و با شماره‌گیری «ستاره ۹۸ ستاره ۱ مربع» دریافت کنند.

دو دستگاه آن تحویل داده شده و فعال است و سه دستگاه باقیمانده تا پایان سال قرار بر تحویل است.میر اشرفی گفت: در قراردادهای قبلی برای ساخت یک دستگاه سرمایه‌گذاری و بعد هم تحویل مالک می‌شد، اما در روش جدید به طور دائم مالکیت دستگاه برای سرمایه‌گذار خواهد بود.

امسال به خوبی توانست در مراسم اربعین در مرزهای جنوبی و غربی خدمت‌رسانی کند.رئیس‌کل گمرک در خصوص توان داخلی ساخت دستگاه‌های ایکس ری هم گفت: بخش اعظمی از نیاز گمرک را تولیدکنندگان داخلی می‌توانند تأمین کنند و در همین راستا پنج دستگاه ایکس ری از وزارت دفاع خریداری‌شده که از این تعداد

در میزگرد آسیب‌شناسی بخشنامه جدید بانک مرکزی درباره امهال مطالبات بانک‌ها ووام‌های معوق مطرح شد

ترمز دانه‌درشت‌های بانکی کشیده می‌شود؟

🔴 از تابستان امسال با تصویب شورای پول و اعتبار، دستورالعمل اجرایی

نحوه امهال مطالبات بانک‌ها تغییر کرد.

یکی از ایراداتی که در سال‌های اخیر مراجع عظام تقلید به شبکه بانکی گرفته‌اند، اخذ جریمه دیرکرد از افرادی است که بازپرداخت اقساط آنها دچار تأخیر شده است. از سوی دیگر، بانک‌ها در موارد مختلف تلاش دارند با اعطای مهلت مجدد به بدهکاران، آنها را مجاب به بازپرداخت اقساط خود کنند. اما روش‌های متفاوت بانک‌ها موجب سردرگمی مردم شده است. بانک مرکزی مدعی است که دستورالعمل اجرایی جدید که تازه چند ماهی است در حال اجراست، تلاش شده مشکلات اجرایی و ایرادهای شرعی این موضوعات رفع شود. اما کارشناسان بانکی می‌گویند این دستورالعمل نهایتاً هم به ضرر مردم و مشتریان بانک‌هاست و هم به ضرر خود بانک‌ها و فقط به سود بدهکاران دانه‌درشت است.

بر همین اساس با توجه به اهمیت این موضوع، در میزگردی با حضور حجت‌الاسلام سیدعباس موسویان عضو شورای فقهی بانک مرکزی، بهمن اسکندری عضو هیات‌مدیره بانک ملت و یاسر مرادی کارشناس ارشد حقوق بانکی به «آسیب‌شناسی دستورالعمل امهال مطالبات مؤسسات اعتباری» پرداخته‌ایم که مشروح این میزگرد به شرح زیر است:

🔴 **روش‌هایی که بانک‌ها در سال‌های اخیر برای تعیین تکلیف وام‌های معوق استفاده کرده‌اند، غیرشرعی بوده است؟**

موسویان: بله. سه روشی که در بانک‌ها اجرا می‌شد هم مشکل شرعی، حقوقی و برخی موضوع مشکل ربیع مرکب را داشتند؛ به‌همین جهت بانک مرکزی به درستی، به این فکر افتاد که دستورالعمل واحدی ارائه دهد که هم مشکلات حقوقی آن حل شود و هم مشکلات کاربردی نداشته باشد و جنبه شرعی آن نیز رعایت شود. درنهایت این دستورالعمل در شورای فقهی مطرح و تصویب شد و سپس در شورای پول و اعتبار به تصویب رسید. امید است با اجرای این دستورالعمل بانک‌ها نیز دغدغه شریعت را لحاظ کنند و کار فعالیت و درآمد آنها مشکل شرعی نداشته باشد و همچنین به مشکلات حقوقی نیز برخوردند. موفق با مشکلات همراه بود، اما بستری برای شفاف‌سازی در نظام بانکی است که این‌که این دستورالعمل شهرسور ۹۸ به شبکه بانکی ابلاغ شده، آیا با اجرایی شدن آن شاهد وحدت رویه و الزام بانک‌ها به استفاده از روش‌های ذکر شده خواهیم بود یا همچنان بانک‌ها می‌توانند به روش خود عمل کنند؟

اسکندری: پس از سالیان طولانی که بخش مطالبات معوق با مشکلات همراه بود، امسال این دستورالعمل، صادر شد که می‌توانست زودتر از این‌ها تهیه شود. یکی از ابزارهای مهم امروز در نظام بانکی بحث امهال مطالبات در نظام بانکی است که کمتر از اعطای تسهیلات جدید نیست، زیرا تمام اقام مطالباتی که در نظام بانکی جمع شده به نوعی دستخوش تغییرات اقتصادی شده و به نظر من اتفاقاً نظام بانکی به دنبال چنین دستورالعملی بود که هم نظم بدهد و هم از نظر حقوقی و قضایی قانونمند باشد و هم به‌عنوان مرجع نظرات کارشناسی و تصمیم‌گیری‌ها در مراجع قضایی باشد.

به نظر من این دستورالعمل جامع و کامل نیست، اما بستری برای شفاف‌سازی در نظام بانکی است. بانک مرکزی باید به این نکته توجه کند که در این دستورالعمل بندهایی وجود دارد که مانع وصول مطالبات می‌شود؛ در عین حال ما انواع مختلفی از مطالبات معوق در نظام بانکی داریم که با این دستورالعمل نمی‌تواند پیاده‌سازی شود. لذا باید به سمت مسیرهایی برویم که اگر مطالبات بر این اساس تعیین تکلیف نشود، به دنبال اجرای روش‌هایی فعلی در نظام بانکی باشیم؛ مثلاً هنگامی که صحبت از ارز می‌شود، بدهی‌های معوق ارزی در قالب ضمانت‌نامه‌های ارزی، ال. سی‌های ارزی و منابع داخلی ارزی نظام بانکی است که این دستورالعمل راهکار در خصوص امهال آنها بر اساس شیوه درست بیان نکرده است.

🔴 **چنین به نظر می‌رسد شبکه بانکی تا پایان سال برای اجرایی کردن این دستورالعمل وقت دارد، آیا بانک مرکزی می‌تواند خلأهای موجود را پوشش دهد؛ آیا امکان افزون‌تبرصه وجود دارد؟**

اسکندری: ما تا اجرای این دستورالعمل چهارماه فرصت داریم و یکی از تأکیدات آن است که نظام بانکی در این

مدت با روش‌های جدید این دستورالعمل آشنا شوند؛ اگر این تبرصه‌ها و تکمله‌ها بعد از سال ۹۸ ارائه شود، می‌تواند برای شبکه بانکی ایجاد مشکل کند چراکه مدت زیادی زمان می‌برد تا نرم‌افزاری که طراحی شده مجدداً اصلاح شود لذا

پیشنهاد من این است که تا پایان سال، دغدغه‌ها مطرح شود و نظام بانکی و بانک مرکزی ابهامات را حل کنند. به نظر می‌رسد این فرصت شش ماهه که بانک مرکزی در بخشنامه در نظر گرفته بود هم برای رفع این مشکلات و ضعف‌ها است تا دیگری بحث و ایرادی وجود نداشته باشد. 🔴 **یکی از مباحث ابهام‌آمیز دستورالعمل این است که به بانک‌ها گفته شده وجه التزام جریمه دیرکرد را می‌توانند به صورت تقسیط یا نقدی دریافت کنند. آیا برای تقسیط زمان‌بندی مطرح شده و آیا بانک‌ها تمایل دارند؟**

مرادی: بحث وصول مطالبات و افزایش مطالبات غیرجاری بانک‌ها یکی از دغدغه‌های همیشگی کشور در سال‌های اخیر بوده، زیرا تسهیلاتی که اعطا شده به دلایلی دست یک عده محدود مانده و با امهال‌های متعددی که اتفاق افتاد، موجب شد تا پول صرفاً دست عده‌ای مشخص گردش داشته باشد؛ این دستورالعمل به دنبال ارائه این راهکار بود که مکانیزم حقوقی و شرعی درستی تعیین و متناسب با تسهیلات اعطاشده از یک‌تاد ه سال به مشتری مهلت داده شود و اگر تسهیلات بازپرداخت نشد، پول تحت هر شرایطی بازگردانده شود.

در نظام بانکی ما، تسهیلاتی که داده می‌شود تا زمانی که قرارداد وجود دارد به آن سود تعلق می‌گیرد و آنچه بعد از مدت قرارداد به تسهیلات تعلق می‌گیرد، وجه التزام نام دارد که باید توجه شود این وجه التزام صرفاً ۶ درصد نیست، بلکه سودی است که پس از پایان قرارداد به تسهیلات تعلق می‌گیرد. بعلاوه ۶ درصد لذا گاهی اوقات این وجه التزام از اصل و سود بدهی بیشتر می‌شود. نکته مهم این است که این دستورالعمل باهدف گریز از حذف ربیع مرکب دچار نوعی افراط شده که ممکن است درنهایت به ضرر مشتریان تمام شود و آن این‌که به بانک‌ها تکلیف کرده تا پیش از این‌که وارد بحث امهال شوند، درخصوص وجه التزام تعیین تکلیف کنند یعنی یا نقدی دریافت شود یا اقساط بدون سود. به همین دلیل بانک‌ها به دنبال تسویه نقدی وجه التزام خواهند بود و بیشتر مشتریان بانک نمی‌توانند این مبلغ را پرداخت کنند لذا بانک ناگزیر به‌صورت اجرائیه علیه وثایق و اموال مرهونه‌ای که در رهن بانک گذاشته شده خواهد بود یا این‌که در دادگاه برای وصول مطالبات خود اقدام کند.

در این شرایط پرونده‌های زیادی اجرایی می‌شود

و امهال مطالبات عملاً اتفاق نمی‌افتد و درنهایت بانک علیه تولیدکننده و صنعتگر و... اجراییه می‌کشد؛ درمقابل قانون رفع موانع تولید را داریم که تعطیلی واقدامات اجرایی علیه تولیدکنندگان را ممنوع کرده و درنتیجه پیش‌بینی می‌شود با قفل بسیار بزرگی در دو سه سال آینده در شبکه بانکی و بحث وصول مطالبات مواجه خواهیم شد. نکته جالب این‌که باید دید این بند دستورالعمل که گفته شده وجه التزام یا باید به صورت نقدی دریافت شود یا بدون سود تقسیط شود تا چه اندازه مبنای شرعی دارد؟ بانک مرکزی توپ را در زمین شورای فقهی می‌اندازد و شورای فقهی هم این امر را رد می‌کند. به نظر می‌رسد اگر تسهیلات ثانویه بر مبنای فقهی و شرعی کاملاً صحیحی داده شود بر اساس نظر شورای نگهبان بدهی شامل اصل و سود خواهد بود و می‌تواند وارد بحث تقسیط شود. آقای موسویان باید پاسخ دهد آیا این شیوه‌ای که در دستورالعمل آمده و بانک‌ها را در مضیقه گذاشته و یکی از اصلی‌ترین ایرادات است مبنای شرعی دارد یا تحت تأثیر مجلس بوده است؟ به نظر من مبنای حقوقی ندارد و از نظر حقوقی اگر امهال واقعی است باید کاملاً تسهیلاتی جدید مبتنی بر واقعیت داده شود و حتی آن بخش از وجه التزام که جزو بدهی حساب شده و مشخص به آن اقرار می‌کند، می‌تواند جزو اصل بدهی باشد و امکان این‌که دوباره تقسیط مجدد شود و مبنای یک تسهیلات جدید قرار بگیرد، به‌شرطی که تسهیلات جدید مبنای شرعی درستی داشته و واقعی باشد، وجود دارد.

موسویان: دو بحث وجود دارد یک بحث شرعی است و یک بحث مسائل بانکی مرکزی، آنچه در روش دستورالعمل مبنی بر الزام به تعیین تکلیف و دریافت وجه التزام ابلاغ شده مشروعبت دارد یا خیر؟ بله، مشروع است اما آیا غیر از این هم می‌تواند مشروع باشد؟ بله می‌تواند مشروع باشد، اما از میان دو کار مشروع، بانک مرکزی به دلایل و سیاست‌هایی یکی از این راه‌ها را انتخاب کرده است. شخصی بدهکار است و بانک مرکزی می‌گوید بانک ابتدا وضعیت وجه التزام را تعیین تکلیف کند؛ یعنی اگر می‌تواند نقدی تسویه کند یا اگر نمی‌تواند، با اقساط محدود پس دهد. سپس نسبت به اصل و سود بحث امهال عملیاتی شود.

راهکاری که آقای مرادی مبنی بر اعطای تسهیلات

جدید برای امهال کل مطالبات بانک مطرح کردند، هم به نفع بانک است که در قالب قراردادی جدید نسبت به کل مطالبات سود دریافت می‌کند و هم به نفع مشتری است چراکه اگر این روند ادامه داشته باشد، باید سود به‌علاوه ۶ درصد وجه التزام را پرداخت کند. اما بانک مرکزی تمایلی نداشت بدهی ناشی از وجه التزام، بدهی ناشی از سود و بدهی ناشی از اصل را جمع کرده و در قالب تسهیلات جدید، تسهیلات پرداخت کنیم. اگر بگوییم که بانک وجه التزام را طبق دستورالعمل ۶۰ ماهه بدون سود تقسیط کند، این راهکار پیشنهادی از نظر شرعی مشکلی ندارد، اما در جایی که وجه التزام سنگین است انصافاً بانک متضرر می‌شود.

🔴 **به نظر می‌رسد این بخشنامه مشکل بانک‌ها را از باب اتخاذ رویه واحد برای امهال مطالبات و شفاف‌سازی ساختار مالی حل کند اما باید دید این دستورالعمل تا چه اندازه می‌تواند به حل مشکل کارآفرین‌ها و تولیدکننده‌ها که متأسفانه به سیستم بانکی بدهکار هستند، کمک کند؟**

موسویان: اصولاً کمک اصلی این دستورالعمل به این دستورالعمل‌ها که تولیدکننده‌های است که به دلایلی مشکل پیدا کرده لذا اگر این دستورالعمل نباشد استمرار وضعیت فعلی وی را به بیشتر متخلف تبدیل می‌کند و در لیست سیاه سیستم بانکی قرار می‌گیرد؛ علاوه بر این با وجه التزام و جریمه‌های سنگین مواجه می‌شود. هنگامی که این دستورالعمل اجرا شود، امهالی برای وی اعمال می‌شود و برای مدت جدید هم از اقدام قضایی و مصادره دارایی و... راحت خواهد بود؛ پس این دستورالعمل در گام نخست برای حل مشکل بنگاه‌های اقتصادی و تولیدکننده‌هایی است که به دلایل مختلف مشکل دارند. البته به نفع نظام بانکی هم هست، زیرا برخی روش‌های فعلی کار را به بن‌بست می‌کشاند، اما هدف اصلی این دستورالعمل مشتریان است که از این مسیر به بانک هم نفعی می‌رسد و مطالباتش وصول می‌شود.

اسکندری: یکی از روش‌های کمک به کارآفرین و فعال اقتصادی، پیش‌گیری از اقدامات حقوقی است، اگر در این دستورالعمل محدودیت‌هایی که در نظر گرفته، حل نشود از کارآفرین حمایت نخواهد شد و ممکن است به جایی برسیم که اقدامات اجرایی و قضایی تنها راه بانک‌ها باشد.

🔴 **دستورالعمل بانک مرکزی چه تأثیری برای مشتریان بانک‌ها دارد و آیا چالشی ایجاد نمی‌کند؟**

مرادی: کلیت طرح امهال که مطرح شد بحث بر این بود که امهال در برخی بانک‌های کشور در قالب صوری اتفاق می‌افتد و باید در قالب این دستورالعمل واقعی‌سازی شود و این دستورالعمل به نحوی تنظیم شده که امهال را واقعی کند.

برخی مزایای امهال در دستورالعمل امهال دیده شده اما برخی بخش‌های آن کماکان ادامه تسهیلات قبلی بر مبنای شیوه سابق است؛ مثلاً این‌که اگر امهال واقعی بر مبنای تبدیل و تجدید اتفاق بیفتد، چه ضرورتی دارد که بدهکار بازپرداخت بدهی، صرفاً یک طبقه بهبود وضعیت بیابد؟ البته بندی در دستورالعمل گذاشته شده که مشتری از محرومیت‌هایی که متوجهش می‌شود معاف است، اما در مقابل برای بانک ذخیره‌گیری به روال قبلی کماکان برقرار است؛ این هم جزو نکاتی است که به آن ایراد گرفته می‌شود چراکه اگر امهال واقعی است بدهکار باید در طبقه واقعی خود باشد.

🔴 **این‌که این دستورالعمل مسؤولیت امهال را بر عهده بانک گذاشته شده به نظر شما چالش‌برانگیز نیست؟**

مرادی: یکی از نکات قابل توجه این است که در این دستورالعمل، توپی در زمین بانک‌ها انداخته شده که به نظر

من در آینده بانک‌ها را با مشکلات زیادی مواجه می‌کند؛ در این دستورالعمل آمده که فقط امهال مطالبات برای مشتریانی خواهد بود که بانک پس از بررسی و اعتبارسنجی مطمئن شود در پایان مدت امهالی مشتری امکان بازپرداخت را خواهد داشت و این مسؤولیت به‌عهده بانک‌ها است؛ در حالی که هیچ‌کس این تضمین را نمی‌تواند بدهد و اگر این مسؤولیت صددرصد به‌عهده بانک باشد قطعاً بانک‌ها و مدیران بانکی تمایلی برای امهال مطالبات نخواهند داشت.

اسکندری: الان هم بر اساس مقررات فعلی مسؤولیت متوجه بانک است، اما وقتی الزاماتی مطرح می‌شود که با ظرفیت و اعتبارسنجی تصمیم‌گیری کنید؛ کار بانک‌ها با دشواری بیشتری روبه‌رو می‌شود چراکه امروز هم بدهکاران، قطره چگانی به بانک پول می‌دهند، بنابراین بهتر است به گونه‌ای تصمیم‌گیری شود که با فضای واقعی جامعه متفاوت و متعارض نباشد. قرارداد امهالی با تسهیلات جدید متفاوت است و در نظارت تفاوت دارد و رنگ و بویش از نظر نظارت قوی‌تر است، از این رو احتمالاً در آینده بانک‌ها کمتر به این عرصه ورود می‌کنند تا برای مشتری که قرارداد امهالی برایش تعریف شده، مصوبه‌ای صادر کنند که به نظر من گلوگاه این دستورالعمل خواهد بود.

موسویان: تسهیلات امهالی باید با تسهیلات ابتدایی متفاوت باشد و فرض این است که مشتری مشکلی داشته و اگر این دستورالعمل امتیازهایی به مشتری داده، در جهت پرداخت بدهی جاری، از نظر اقتصاد کلان ریسکی به صنعت بانکداری تحمیل می‌کند که باید تدابیر امنیتی برای آن دیده شود؛ البته تا حد ممکن باید به مشتری کمک شود اما بیشتر نه، پس اگر ارفاقی به‌مشتری بدحساب شده در راستای وصول مطالبات بانک است. 🔴

میزگردی با موضوع تعیین تکلیف بدهکاران دانه‌درشت بانکی در پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی برگزار شد

تسهیلاتی که اعطا شده به دلایلی دست یک عده محدود مانده و با امهال‌های متعددی که اتفاق افتاد، موجب شد تا پول صرفاً دست عده‌ای مشخص گردش داشته باشد

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد